

վայել է «կարգապահութեան վերահսկողներին», մոռացած իրանց կոչումն ու պարտքը եւ մի-մի գազաններ դարձած՝ միանում են բարբարուներին եւ կնոջը քաշ են տալիս, գիտեք ուր, քաղաքային վարչութեան կից եւ գիշեապահներին յատկացրած սենեակները, իսկ Այս գեռ ներսի գործն է, որին առաջնորդ եւ հոգաբարձութիւն կուրօքէն հաւատալով հաւատում են խումբ եւ տեսուչ եկող տարբայ համար, առանց հաշուի եւ քննութեան առնելու մեջ այսուհետեւ չէ իմանում, թէ իր հետ ինչ է կատարվում... Վաղ առաօտեան ոստիկանութիւնն իմանալով չարագործութեան մասին՝ իսկոյն հրավիրում է բժշկին, մանկարգութիւնը ու պարտքը եւ մի ապագայի համար կարգագրութիւններ անելու, նա իսկոյն հերքում է այդ բանը, իր ասածներն ու հրատարակածները յետ տառում, ուրանում եւ նստում նորից մնալու ցանկաւթեան գիր ստորագրում։ Այս գեռ ներսի գործն է, որին առաջնորդ եւ հոգաբարձութիւն կուրօքէն հաւատալով հաւատում են խումբ եւ տեսուչ եկող տարբայ հրանց ժողովրդի հետ եւ ամեն օր պատրաստ են թողնել նրան եւ հեռանալ այնտեղ, ուր լու թէ՝ ինչ արաւ թենիկը երկու տարի, ինչ արդիւնք տուեց եւ ինչքան փող կուլ տուեց դպրոցից։

Բայց թողնենք այս եւ մի րօպէ գուրս գանք հրապարակէ Արդեղ աւելի եւ առատ ու ազատ մասին՝ իսկոյն հրավիրում է բժշկին, մանկարգութիւնը ու պարտքը եւ մի ապագայի համար կարգագրութիւնն իմանալով չարագործութեան մասին՝ իսկոյն հրավիրում է բժշկին, մանկա-

բարձունաւ մէ քսորչիս, ապա սովորակալու շ
զվարապակ օդդուող աւագի մէտ առաջ ու ազատ
կերպով արծարթծուում է նախկին միտքը, որին
թենիկ վարդապետը հոգաբարձութեան մէջ ու-
րացութեան կնիք դրեց—Այդտեղ նոյն միտքը
աւելի կատարելագործված, թէեւ մութ, ան-
հասկանալի կերպով է դրված. ահա թէ ինչ—
թենիկը գնուում է, ինչո՞ւ Որովհետեւ... առաջ-
նորդը նրան հալածում է, չէ սիրում: Նոր բան
է այդ. եթէ ծիշտ է՝ ուրախալի է, կասենք
մենք փակադի մէջ, որովհետեւ Գառնակե-
րեան եպիսկոպոսը ճանչաշած կը լինի իր մար-
դուն: Բայց չենք հաւատում, որովհետեւ...
հաւատացնում են թէ՝ առաջնորդն ինքը սոփ-
փործը, վճռեց՝ հինգ յանցաւորներին ուղարկել
կալանաւորների վաշտը ամեն մէկին հինգ տա-
րով, իսկ երկու անչափահաններին բանտարկել
երեք ու կէս տարով:

Սալլիւմեան

ՆԱԽԱԿ ՇՈՒՇՈՒՑ

Մայիսի 23-ին
Մենք ուրախացանք, երբ լսեցինք, որ Բե-
նիկ վարդապետը թողնում է Շուշու թեմական
դպրոցը, որի գլխին մի ծանր բեռն էր նա իր
խմբով Թէեւ չէ կարելի յուսալ թէ՛ Բենիկից
եւ հոգաբարձութիւն չեն ուզում համանալ, թէ
հայ վարդապետը ի՞նչ հաշիւներով է զբաղված
եւ որտեղ է թողնված դպրոցի բարոյական կըր-
թութեան հոգաբ

ենցիանը գիւղական քահանաները, մաս-
նաւորապէս Ս... գիւղի քահանան, նիւթական
բաւարար վարձատրութիւն են ստանում, սա-
կայն չեմ կարող համակրել եւ նրան, որ քա-
հանան կորդորած լինի իր բարոյական աղջեցու-
նեցաւ թնդանօթաձգութիւն։ Քաղաքը առաւօտ-
գանից զարդարված էր զրօշակներով, իսկ եր-
կոյեան լուսավառված էր։

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՍԻՅՑ

Մեզանում գիւղ խօսքը ինքն ըստ ինքեան արտայայտում է մի հասարակութիւն, զուրկ ամեն մի առաջադիմական հասկացողութիւնից, թաղված տգիտութեան խաւարի մէջ, առանց առաջնորդի եւ ղեկավարի մի հօտ, որ ապրում է միմիայն փիզիքական կեանքով եւ ոչ մի հասկացողութիւն չունի մուաւոր կեանքով ապրելու մասին, Միակ տարրը, որ պէտք է աշխատանք առաջնորդ եւ հսգարարձութիւն պէտք է նրան ողջերթ մաղթէին, Բայց տեսէք, որ մարդն ուզում է հրաժարվել պաշտօնից, բողոքում է իր գրութիւնից, կամ գուցել զգում է, որ ինքն անօգուտ է եւ իր խմբով թանգ է նստում զպրոցի վրա, իսկ հոգաբարձութիւնը, մանաւանդ առաջնորդը, երկու ձեռքով բռնած պինդ պահում են նրան, ինչու չենք հասկանում:

Մեզանում գիւղ խօսքը ինքն ըստ ինքեան ապահով լինի կամ այդ տեսակ նեղութիւն կրած ժամանակ ժողովուրդն ուրախութեամբ օգնութեան համնէ իր հոգուին եւ միսիթարէ: Գիւղեր էլ կան, որ առանց այդ գէպքերի էլ կամ քահանայ չունեն կամ եկեղեցի եւ զուրկ են հոգեկան միսիթարանքից, եթէ նոյն իսկ աչքի առաջ չունենանք ուրիշ շատ վատ հետեւնքներ, որ կարող են այդ պատճառով ծագել: Այսպիսի աննպաստ պայմաններում աւելի զարգացնել, նոր եւ աւելի խելացի միջոցներով նրան զառն աշխատանքը թեթեւացնէր եւ աւելի արդիւնաւէտ կացուցանէր, գիւղական ուսուցիչն էր, որը, գրադղաբար, այժմս եւոացած է գիւղերից եւ նրա տեղը բոլորովին դատարկ է:

Մուրաղեան վերագարձել է Բագրութից Թիֆլիս եւ մի քանի օրից յետոյ Եջմիածնի վրայով պէտք է ուղեւորվի Թաւրիզ:

Ստացանք Կարա-Մուրզայի աշխատութիւնների հրատարակութեան համար պ. Մէլք-Ազարեանից 25 րուբլի, որ նախկին ստացված ների հետ միասին կը կազմէ 732 րուբլի 80 կոպէկ:

Կիրակի, մայիսի 26-ին, տեղի ունեցաւ Թիֆլիսի քաղաքային ուպրավայի նախկին անդամների թաղումը, որինք վազուց արդէն ամենաանխնամ հիմնարկութիւնների շարքն են մտել:

Այս գետ եւս թուուցիկ ակնարկից պարզ է, որ մեր հոգեւոր իշխանութիւնը գիւղական

Եւ ահա, տարածելով լուր, թէ ինքը զնում երկրորդ եւ մշտական առաջնորդները գիւղացու համար գիւղական քահանաներն են, որոնք, սակաւ բացառութեամբ, աւելի տգէտ, աւելի խարին հաստատելու համար երբ նրան հարցնում են հոգաբարձութեան մէջ, թէ եթէ ինքը գընում է, հապա այս ի՞նչ նոր առաջարկութիւն բարձրեան ի բարելաւութեան խնդիրը պէտք գումարյական քահանաներն են, որոնք, սակաւ բացառութեամբ, առարկայ դարձնէ իր համար, որպէս զի ապագայի շատ անպատճենութիւների առաջնորդները, այլ նոյն իսկ առաջնորդվելու եւ քաղաքակրթութեան արդինքներն է առաջնակարգ հարց դարձնէ եւ լուրջ ուշադրութեան առարկայ դարձնէ իր համար, հիմնարկութիւններից մի քանիսի ներկայացուցական կառաջնորդները եւ թիվլիսի հասարակական հիմնարկութիւններից մի քանիսի ներկայացուցական կառաջնորդները:

Գերմանական կայսրի արարողապետ, Գերմանիայի ներկայացուցչի գործութիւնը բարեհանձել է նույնականացնելու միութիւնը, քաղաքակիրթ ազգերի ընդհանուր շահերի արագ զարգացումը հետզինետէ նուանած մի ճառով նորհակալութիւն յայտնեց գեցնում են եւրոպական պատերազմի հարա- ողութիւնը Այնուամենայնիւ այդպիսի պա- տիւթիւնը պատգամաւորների կողմից ըստութիւնը բարեկայացնելու մասին պատիւթիւնը ունեցան ներկայանալու րին: Նորին Մեծութիւնը բարեհանձել է նույնականացնելու անդամները պատիւթիւնը ունեցան ներկայանալու րիւ 100,000 բուրփի իբրև անձեռնմխելի ֆօնդ, Գատչինօի պալատում Մայր Կայսրուհուն եւ որի տոկոսիքը պէտք է գործադրվի հաստատե- նախածաշել պալատում: Հ. Առաքելեան

Digitized by srujanika@gmail.com

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Բագու, մայիսի 23-ին
Թոյլ տուէց, խնդրում եմ, «Մշակի» միջոցով
յայտնել իմ խորին չորհակալութիւնը այն բո-
լոր հաստատութիւններին եւ անձանց, որոնք
յարգեցին իմ հանգուցեալ եղբայր Բագրատ
վարդապետ Թաւաքալեանի յիշատակը հեռա-
զիրներով, նաևակներով, պատկներով եւ հոգե-
հանգիստներով:

Մինաս Թաւաքալեան

ՆԵՐՔԻՆ ՀՈՒՄԵՐ

Շաբաթ, մայիսի 25-ին, Նորին Կայսերական
Մեծութիւն Թագուհի Կայսրուհի Ալեքսանդրա
Ֆեղորօվսյի ծննդեան տօնի օրը, ոռուաց
Ալեքսանդրօնեւսկի զինւորական տաճարու
տեղի ունեցաւ պատարագ եւ ապա կատարվի
գոհացողական մաղթանք։ Մաղթանքներ կա
տարվեցին նաև հայոց Վանքի մայր եկեղ
յում, բողոքականների եւ կաթոլիկների եկե
ղեցիներում, ինչպէս նաև մահմեդականներ
մզկիթում եւ հրէաների աղօթատանը։ Մաղ
թանքի ժամանակ Արսենալի սարից տեղի ու
նեցաւ թնդանօթաձգութիւն։ Քաղաքը առաջա
վանից զարդարված էր զրոշակներով, իսկ երե
կոյեան լուսավառված էր։

Հայութիւն, սայրը շօջը, զովապատճ զա
ռավարչապետ իշխան Գօլիցին իր ամուսնու
հետ միասին ճանապարհ ընկաւ Թիֆլիսից դէպի
Պետերբուրգ:

Բազրատ վարդապետ Վարդազարեան, որ
գտնվում էր վերջին օրերս Թիֆլիսում, ուղե-
ւորվեց Էջմիածն՝ ներկայանալու Վեհափառին
և ապա ուղեւորվելու դէպի Նոր-Զուղա-
Ատրապատականի առաջնորդ Եղիշէ վարդապետ
Մուրագեան վերագրածել է Բագուից Թիֆլիս
և մի քանի օրից յետոյ Էջմիածնի վրայով
պէտք է ուղեւորվի Թաւրիզ:

Ստացանք Կարս-Մուրզայի աշխատութիւն-
ների հրատարակութեան համար պ. Մէլք-
Ազարեանից 25 բուրլի, որ նախկին ստացված
ների հետ միասին կը կազմէ 732 բուրլի 80
կունէլու

Կիրակի, մայիսի 26-ին, տեղի ունեցաւ Թիֆլիսի քաղաքային ու պրավայի նախկին անդամներու մեջ հասարակութիւններից, ներկայ էին նաև Թիֆլիսի ու պրավայի այժմեան անդամները՝ գումայի ձայնաւորները, հանգուցեալի նախկին ծառայակիցները եւ Թիֆլիսի հասարակական հիմնարակութիւններից մի քանիսի ներկայացուցիչները:

Կիրակի, մայիսի 26-ին, կայացաւ Թիֆլիսի

որ կը լուծի վերոյիշեալ հարցը:
Կօնֆերենցիան սկսեց իր կանոնաւոր այլաւ-
տութիւնները մայիսի 17-ին, Բոլոր զիւու-
ցումները տպված են Գրանսերէն եւ բաժնի
ված մասնակցողներին, Կօնֆերենցիան որոշուծ
լինելով նիստերը հրապարակական գարձնել
երէկվանից հասարակութիւնն եւս իրա-
ւունք է ստացել ներկայ լինելու նիստե-
րին տոմսակներով։ Որուսաց Կարմիր Խաչի
զիւսւոր վարչութիւնը հրատարակել է շքել
տպագրութեամբ եւ պատկերազմբդ սուսաց
Կարմիր Խաչի ընկերութեան գործունէու-
թեան պատմութիւնը Գրանսերէն եւ ոռուերէն։
Մայիսի 17-ին, երեկոյեան ժամը 9-ին, առան-
ձին շոգենաւերով, կօնֆերենցիային մասնակ-
ցողները հրաւիրված էին ըառութի կայսերական
Ելագինի պալատում, կղզիների վրա Շոգենաւ-
ներին հետեւում էր մի այլ շոգենաւ, որի վրա
զինսորական երաժշտութիւնն էր նուագում։
Նեվա գետը լուսաւորված էր ելեքտրական լոյ-
սով։ Այսօր, մայիսի 18-ին, կօնֆերենցիայի
անդամները պատիւ ունեցան ներկայանալու
Գատչինօի պալատում Մայր Կայսրուհուն եւ
նախաճաշել պալատում։

Հայունեաց թարեգործական ընկերութեան օգ-
տին նշանակված զբօսանքը Թիֆլիսի ժողո-
վարանի ամարային այցում Զբոսանքը գրաւել
էր մեծ բազմութիւն եւ հետաքրքրական էր:
Զբոսանքի կազմակերպողները մեծ ուշադրու-
թիւն էին դարձրել այս բանի վրա, որ նրան
ինեն գրաւիչ:

Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութիւնը
առաջել է արդէն այն մեղախները, որոնք պա-
տուիրված էին նրա կողմից կովկասեան յօքե-
լիանական ցուցահանդէսի էքսպօնենտներին
բաժնանելու համար։

Թիվիլսի քաղաքային ուսպրավան վճռել է
բանականառութեան երկրորդ խանութ
Նիկոլաեկայեա հրապարակում, Միլովի տանը:

Մօտ օրերումս վախճանվեցին նշանաւոր ռուս
նկարիչ բարձոն Կլուցտ եւ Կովկասին յայտնի
թատրոննական անտրպրենեօր Լիւբիմօվ:

ԱԱԽԱԲՈՒԴԻՑ մեզ գրում են. «Երէկ տեղա-
կան սիրողները, յօգուտ կամ նց Բարեգործա-
կան Ընկերութեան», խաղացէ է. Տէր-Գրիգո-
րեանի «Դամոկլեան սուր» աման եւ Տէր-
Դամոկլեանի «Բանաստեղծ» վոդրվիլը Հայ հա-
սպակութիւնը, ինչպէս միշտ, այս անգամ էլ
ոյց տուեց իր անտարբերութիւնը դէպի թատ-
ոնը. ընդհանուր մուտքը մօտ 120 ր. էր: Խաղը
մնցաւ բաւական աջող. իր գեղեցիկ, լաւ մտած-
իած խաղով գրաւել էր հասարակութիւնը Ա.
Ռուջեանց՝ Աննայի գերում: Մնացած գերա-
լատարները միջակ էին: Մարիի գերը խաղում
էր ա. Գասպարեան»:

իդղիրից մեղ գրում են, «Վերջին օրերս
իդղիր եկաւ ժողովրդական գալոցների տեսուչը,
որը նկատելով, որ իդղիրում եղած դպրոցը,
նիշնպէս ճաշից յետոյ աւելացրած դասընթաց-
ները ոչ մի կերպ բաւականութիւն չեն տալիս
հարիրաւոր ուսուումնակարօտ մանուկներին,
ծողովով աջակցութեամբ բացեց քաղաքային
դպրոց եւ աւելի յարեար դատեց մի քանի տա-
րուց յետոյ գիմնազիա բանալ, որովհետեւ մի-
միայն իդղիրը աարեկան 5—600 աշակերտ կը
տայ տղայ եւ աղջիկ։ Մի ուրախալի երեւոյթ
եւս, առաջին անգամ դպրոցի հիմ դրվեց մեր
դրացի եղիդիների ջոռ գիւղում, դարձեալ պ.
տեսչի յորդորանքով եւ պ. գաւառապետ Բօ-
րուսակակու աշխատանքով։ Ուժուունական
թափաններին էր, որ եղիդիներից պաշտված
(այժմ հանգուցեալ) ցեղապետ Հասան աղան
ցանկանում էր դպրոցներ բանալ եղիդիների
թէջ հայոց նախկին դպրոցների նման, նա այդ
առիթով դիմել էր քրդերէնի քաջ հմուտ պրօ-
քէսօր Ս. Եղիազարեանին եւ խորհուրդ հարց-
ելի, թէ արդեօք կարելի է քրդական նշանա-
կարի կազմել։ Պ. Եղիազարեանցը դրական պա-
տասխան էր տուել։ Հասան աղայի մահից յե-
տոյ ամեն ծրագիր փոխվեց։ հանգուցեալի ժա-
մանդ այժման ցեղապետ Իւսուփ բէզը, որը
տեսել է Եղմիածնի Գէրգեան ճեմարանում,
ուստանվում էր եւ մի որոշ լուծում չէր տա-
կիս հարցին։ Ծնորհաւորում ենք մեր դրացի
եղիդիներին իրանց անդրամիկ դպրոցի բաց-
ման առիթով։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՑ

Բաստօն, մայիսի 14-ին
1902-ի ձմեռը ամերիկահայ գաղթականու-
թեան կեանքի նշանաւոր շրջաններէ մէկը կը
կարմէ Դեռ շրջանը լրացած չէ, կը շարունա-
կուի ժողովներ, հանդէսներ եւ լսարաններ,
ասկայն մինչեւ հիմա ցոյց տրուած գործու-
ներութեան նմանը տեսնուած չէ նոր Աշխարհի
այցը մէջ; Ժամանակին երբեմն երբեմն գրած եմ Ամե-

այի հայոց կրօնական առաջնորդներու եւ
ղեցական գործերու մասին. եթէ ուշադրու-
թն տուեր էք, պիտի տեսնէք, որ բաւ ական
ար ատեն է, որ այդ նիւթին վերաբերող
արքութիւններ անդամ չեմ ըրեր նամակնե-
ս մէջ։ Պատճառը որոշ է. այստեղ մտքերու
լոյութիւնը հիմա շատ փոխուեր է։ Գիտէք
ատենօք կրօնական պետի մը անձնաւորու-
թնը, տեսքը եւ կենսագրութիւնը մեր ամեն-
կարեւոր խնդիրներու կարգէն էին, հիմա
գան ուրիշ հրատապ խնդիրներ կան աշքի
ջեւ, որ մարդ կը փորձուի մէկու մը օգնու-
ան դիմու հասկնալու թէ առաջնորդին ա-
նը ինչ է, այս ինչ քաղաքը վարդապետ ու-
թէ ոչ։

Ի՞նչ կենսական խնդիրներ չեն, որ երեւան
լով կղերին ազգեցութիւնը պակսեցուցին.
Հոգեւորականները առհասարակ հանրային
ծերու մէջ իրենց անտարբերութեամբ ա-
թ տուին ժողովրդին, որ ինքն ալ նոյն ան-
րերութեամբ վերաբերուի դէպի կրօնի

կաց միտքը եւկեղեցիէն աւելի լսարանով,
սդարանով եւ քաղաքական ժողովներով կը
սղի։ Մեր տեղական թերթերը այդ տրա-
դրութիւնը աւելի կը մշակեն իրենց ուղղու-
ամբ։ միակ բացառութիւնը միսիօներական
թիւն է, որ կրօնական քարոզներ կը հրատա-
կէ։

Ենու յիշեր ըրչան մը, երբ հանրային կեանքի
երեւովմբ աւստան պառզուց մինէո, ձմրան

ոցին որբերու, զրադար մններու, արկա-
սներու, կուտակցութիւններու համար պատ-
ելի գումարներ հանգանակուեցան. կրօնա-
նպատակներու համար ձեռք բերուած դը-
ր շատ աննշան է պէտքերուն բաղդատմամբ:
ւրիշ երեւոյթ մը, որ քանի մը տարիէ ի
նկատելի է եւ հետզհետէ իր ազգեցու-
նը կը տարածէ, գեղարուենատի զարգացումն
այլական կեանքի մէջ: Ձեռք բերուած ան-
ն արդիւնքը հաղիւ կարելի է գեղարուեստ
ուան հետ կապել, սակայն երբ մոքերը ան-
մ մը այդ ուղղութիւնը ստացեր են, ժամա-
փի խնդիր է միայն աւելի լուրջ եւ կարեւոր
ի հնչոնեաս առաջ պար Զմբոս որեմէւ որ

հայաբնակ քաղաքները հայկական ներկաումներ ունեցան մէկ քանի անգամ. մեր ասանները, զբեթէ բոլորը անվարժ մարդիկ, նց կարողութենէն աւելի՝ այս կամ այս օգկար նպատակի չնորհիւ կրցան մեծ թւով կնշիրներ տանել: Հոս ու հոն երեւցան քամը գերասանական տաղանդներ, սակայն թական հայոց սահմանափակ թիւը, ցըած վիճակը եւ տեղական թատրօններու ումը անկարելի կընեն հայ թատրօնի արքի ներկայացում մը տեսնել: Ա. Տէրիկիայի եռո սահեան շատ սոխ սովոր տեսաելն են.

արուեստի պակասը հայրենասիրական ըգ-
ումներով կը լեցնենք Հայթատրօնը կրնար աս
ստ միջավայրին մէջ կրթիչ մեծ ոյժ մը դառնալ
նոր կեանքին վերաբերուած ցաւերն ու-
երը պատկերացներով բեմի վրա, սակայն
նեղինակ կայ եւ ոչ ալ դերասան, մանա-
դ զեռ չերեւցաւ զերասանուհի մը: Գովելի
նիւ-Եօրկի մէջ կազմուած դերասանական
մբ մը, որ շատ աջող ներկայացումներ տր-
նիւ-Եօրկ եւ անգամ մ'ալ Բօստօն: Խմբա-
ո պ. Սարկաւագեան այսուեղ մեր միակ
ին է, որ մշակել է իր արուեստը տա-
կրով, սակայն պարոնը իր ապրուս-
համար ուրիշ զբաղում ունի եւ չ:
կրնար լաւ խումբ կազմել, քանի որ ներ-
ացումները վնասով կը վերջանան, օրինակ
տօնինը, որ 100 տօլարի բաց թողու-
էր մեր առաջին խումբին, որուն օտար-
ն ալ հաւներ էին
եղարուեստի մէկ ընտանեկան տեսակը կը

զուր հանդէսմներու, ժողովներու մէջ. դերա-
ռեկի չունինք, սակայն գրեթէ ամեն
աք 10—15 տարեկան հայունիներ կան, ո-
ւ առոտանութիւններու եռակեր միեւ հան-

կազմեն: Օտար երկրի մէջ՝
մայրենի լեզուն անքան վտանգուած է,
քաղցր կը հնչէ հայուհիներու ձայնը մեր
դէմներու բեմերէն, երբ յիշենք մանտանդ
կան հայեր, որ իրենց ընտանիքէն վտարեր
որենց ազնիւ լեզուն: Վերջերս ունենք նաեւ
ճառախօսներ. մէկ քանի անգամ առիթ
ցեր եմ հայ ճառախօսուհիներ լսելու: Տը-
որութիւնը շատ յուսադրիչ է. կան նաեւ
ուհիներ, մնծաւ մասամբ անմշակ ձայներ,
այս անոնց պարագային ալ զգացումը ա-
ստին տեղը կը բնէի: Անցեալ ձմրան մի-
ն ամեն շրջանէ աւելի նկատելի էր մեր
ունի սեղու նույսութիւն ու ձեռք ու ու

ած են կուսակցական խնդիրներով զբաղող
ներ ալ: Ասկից զատ հայուհիներու ընկերու-
թաներ հոս ու հոն որբախնամ, բարեսիրաց,
թասիրաց եւ այն անուններով՝ հրապարակ
ած եւ առ կամ ան նպատակին օժանդակած
Աս երեւոյթը շատ քաջալերական է, սա-
յն ինչ որ աւելի խոստմալից է՝ կանացի հե-
տքրքութեան գարիթնումն է օրական խնդիր-
րու մասին: Հայկական շրջանները ամեն տեղ
չ բացառութեամբ տեղական թերթերու յա-
ցած մէծերով ու խնդիրներով կը զբաղին,
ճարանութեան կը մասնակցին կիներն ալ եւ
անգամ հրճուանքով տեսած եմ, որ հայ
նը իր սեփական անկախ համոզումն ալ ունի
բարեկամներու մտածումէն տարբեր:

Ասսեք յառաջդիմութեան սշաններ կրնանք
մարեւ, սակայն պակաս էն տեսա եղե-

Օտարամոլութիւնը մասնաւոր շրջան-
րու ախտը եղած է։ Հանրային խնդիրներ
դ մարդոց համար գոյութիւն ունին միայն
ն ժամանակ, երբ հանելու հաւանականու-
ւն կայ, հակառակ պարագային իրենց հայ
րթը անդամ պիտի հանէին եթէ կարելի
էր։
Հրավարակային ժողովներ կը շարունակուին,

զպմակերպութիւն մը նորօքինակ գաղափարը
նեցեր է մէկ օր մը 17 տարբեր քաղաքներ
դով գումարելու: Հիմա ատենախօսները շատ
զպմացեր են:

Հանդէս մէ, ուր հրաւիրուած են
անական հանդէս մէ, ամերիկացիք, մեծ պատրաստու-
մաներ տեսնուած են, եւ ջանք խնայուած
հանդէսը փառաւոր լնելու, Յաշորդով կը
եմ, երբ հանդէսը կատարուի:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ա տուին Ռուսաստանում։ Իսկ այս բանի
սին, թէ ինչ դիպօլմատիքական հետեւանը-
ո ունեցաւ նախագահի այցելութիւնը, Մոն-
թէլլո ընդհանրապէս ասաց, որ կատարելա-
ս միանման հայեազը եւ ուղղութիւն հաս-
տվեց երկու երկիրների քաղաքականութիւն-
ն հեռաւոր Արևելյան վերաբերմամբ, թէպէտ
Ֆրանսիան անմիջական շահ չունի այդ գոր-
մւու Հայեացքների այսպիսի միանմանութիւ-
ամենից աւելի գնահատելի բանն է քաղա-
կանութեան մէջ եւ չորչիւ այս հանգա-
ների Ռուսաստանը ազգա գործում է, հա-
ճայն իր ցանկութեան, Կորէայում եւ Ման-
դիայում։ Նրա իրաւունքները այժմ հանաչ-
ծ են Եապօնիայի, Ասղիայի եւ Ֆրանսիայի
լմից, Ֆրանսիան այս կէտում մեծ աջակ-
թիւն է ցոյց տալիս Ռուսաստանին։

—Հազիւ մի՞ փոքր խաղաղութիւն էր տիրել
կեղծօնիայի բօլգար ազգաբնակութեան մէջ
ոչին ախուր անցքերից յետոյ, որ յանկարծ
նոր զարհուրելի ոճրագործութիւն, կատար-
ծ Սկոպիայի բանտի նկու զներում, կրկին
դովեցրեց բօլգարներին թէ Մակեդոնիայում
թէ Յօլգարիայում Բանն այն է, որ մակե-
տական յայտնի գործիչ եւ Վէլէս քաղաքի
գարատկան ուսումնաբանների տեսուչ Պետր
խօվ ձերշակալվեց թիւրքաց իշխանութեան
մից, որպէս մակեդոնական կօմիտէտի գրլ-
ւոր անդամ, եւ շղթայակապ ուղարկվեց
էսից Սկոպիա, ուր եւ ծեծված ու տանջված
եց բանտի մի մոռայլ նկուղը Մի քանի օրից
ոյ Պետր Միխով գտնվեց բատնոււմ սպա-
ծ: Նրա մօտ ընկած էր թիւրքական ժանդար-
մայի մէջ գործածվող աստրանակի: Թիւրքա-
ւ իշխանութիւնները արձունագրութիւն կազ-
իին, որով կամնեցան ապացուցանել, թէ հան-
ցեալ Միխով ինքն է ուղանել իրան քան-
ում եւ թողել է այդ մասին մի տոմսակ,
ոց, ի հարկէ, ոչ ոք չը հաւատաց այդ քանին,
աւանդ, որ Միխովի ձեռագրի կեղծ լինելը
անձն մերևանուի:

ՄԱԿԻ ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ
ԽՈՒՍԱՑ ԳՈՂՄԱԿԱՎԻԹԻՒՆԵՐ
24 մայիսի
ԱՍԴԻԿԱՎԿԱՅԶ: Ուրուի կիրճում, Վլադի-
կազի շրջանում, տեղի ունեցաւ գեանի տե-
խոխութիւն. Կամրուլատ առևլ հիմնայատակ
ղած. ոչնչացված են 450 գեսեատին վարե-
ղեր եւ խոտահարեր. Կամրուլատի բնա-
սերը անվաս գուրս են բերված եւ տար-
են հարեւան առևլ:

ԵՇՔԻԵՆ: Թագաւորի զրութիւնը, որը հիշացել է մի քանի օր առաջ, երեկ վատա-

ԴՐԵՋԴԵՆԻՆ Թաղաւորը շատ թոյլ է զգում
առն:

ԼՈՆԴՈՆ: Մարկիզ Սոլսբրի լորդերի ժողովում դրութեց գօրքերը եւ ընդդեղ գաղթա-
մնութիւնների ցոյց տուած հաւատարմու-
թիւնը: Անդինան աշխարհին աւելի զօրեց է ե-
ւուում, քան երբ եւ իցէ: Նրա տիրապետու-
թիւնը ծովերի վրա եւ նրա համաշխարհային
անակութիւնը բաւական պաշտպանում էին
օրքերով չը պաշտպանված երկիրը, եւ երբէք
նովիշիյի զօրութիւնը աւելի պարզ չէր երե-
ում, քան ամենամեծ վտանգի ժամանակ:

25 մայիսի

ՊԱՐԻԶ, Կօմք ապահովեց Դէլկասէի, Անդ-
էի, Պէլըտանի, Վալլէի, Շօմի, Տրուլօի, Դու-
էրգի եւ Մուժօփ աջակցութիւնը:

ՊԱՐԻԶ: Լուրերին նայելով, Փինանսների մի-
հատիք պօրտֆէյլը առաջարկված է Ռուվիէխն:

ՊԱՐԻԶ: Կարինէտի ցուցակը կը հրատարակ-
ի «Journal Officiel» լրագրում կիրակի եւ
ազմված է հետեւեալ կերպով. մինիստրնա-
ագահ, ներքին գործերի եւ դաւանութիւն-
երի—Կօմք, արդարադատութեան—Վալլէ, ար-
աքին գործերի—Դէլկասէ, զինառական—Անդ-
է, ծովային—Մանիէժուլ, լուսաւորութեան—
օմի, հասարակական աշխատանքների—Պէլը-
ան, կօլոնիաների—Դումէրգ, առեւտրի—Տրու-
ու եւ երկրագրծութեան—Մուժօփ մինիստր
երի մինիստր երեւի կը լինի Ռուվիէ: Կօմք
տեսակցի դեռ Ռուվիէի հատ եւ յոյս ունի
ամողելու նրան ընդունել պօրտֆէյլը, եթէ
ուվիէ կը հրաժարվի, Կօմք եւ դիմէ Դէլօրմին:

ՄՕՍԿՎԱ: Կազմվում է Հէնրիխ Սէնկէվիշի
ուուածքները լուսաբանող պատկերների ցու-
անանդէսր:

ԵԼԻՍԱԽԵՑՊՈՂ: Նահանգում առատ հունձ
սպասվում: Մորեխը աջողութեամբ ոչնչացր-
ած է:

ԽԱՐԿՈՎ: Աշխանը բացվում են կանանց գիւ-
տանուեսական կուրսերը:

Կ. ՊՈԼԻՍ: Ֆուադ փաշան, որը յեղափոխա-
մն գործողութիւններ կատարեց, դատապարտ-
ած է դահու բերդարգելութեան:

ԿԻՍԻՆԴԻ: Այսուեղ ժամանեց բժշկվելու հա-
սր Զէրնոգորիայի իշխանը:

ՊԱՐԻԶ: Պարիզի քաղաքական շրջաններում
յն կարծիքը կայ, որ Կօմքին կաջողվի մի-
հատրութիւն կազ իւլ:

ՊԵՏՐԲՈՒՐԳ: Զէմստվոյի բաժնի կառավա-
ճէ Սավիչ նշանակված է ներքին գործերի մի-
հատրութիւն խորհրդի անդամ:

25 մայիսի

ՊԵՏՐԲՈՒՐԳ: Այսօր, Թագուհի Կայսրուհի
էքսանդրա Ֆէօդորօվնայի ծննդեան օրը, Ի-
սկիեվլիկի տաճարում պատարագ մատուցվեց
մաղթանք կատարվեց: Պետերբուրգի միտ-
ոպօլիտ Սնտօնի հոգեւորականութեան հետ
հասին Ալեքսանդրիայում, Նորին Մեծութեան
ժիւական ամառանցում, պատարագ մատու-
ց, որին ներկայ էին Թագաւոր Կայսրը, Թա-
գուհի-Կայսրուհիները, Նորին Բարձրութիւն
ագայաւունգր, Մեծ Իշխանները և Մեծ Իշ-
խանուհիները Մաղթանքը վերջանալուց յետոյ
եղի ուսեց ու նախաճաշ:—Մայիսի 24-ին Պե-
տերբուրգ վերադարձաւ Մեծ Իշխան Անդրէ
ադիմիրովիչ եւ Մեծ Իշխանուհի Ելինա Վլա-
միրօվնաւ—Մայիսի 25-ին վերադարձան Պե-
տերբուրգ Գէօրգի Գէօրգիեվիչ եւ Միխայիլ
Տօրգիեվիչ Մէկէնբուրգ-Մորլէցիկի Դուքսերը
ունցուհի Ելինա Գէօրգիինսա Սակսէն-Ալտէն-
րգետնի հետ:

ԻՎԱԿԵԼ: Հաղորդակցութեան ճանապարհների
նիստը տեսաւ այսուեղի նաւահունդիստը եւ
նապարհ ընկաւ դէպի Բալտիան նաւահուն-
ստը ու Գապուալ:

ԲԱԳՈԽ: Բօմանիում հրդեհը լափեց երկու
բար նաւ թով եւ 94 նաւթային վիշկաներ:

ԵՍԼԻՍԱ: Զէխով այսօր ճանապարհ ընկաւ
ուկիւալ:

ՊԱՐԻԶ: Բուվիէ ընդունեց Փինանսների
որտֆէլլը:

ՊԱՐԻԶ: Մինիստրութիւնը վերջնականապէս
զմակերպված է համաձայն հաղորդված ցու-
կի, մէջը հաշելով եւ Բուվիէին:

ՍՈՅԻՒՍ: Հաղորդակցութեան ճանապարհ ընթեր-
ութիւնից յետոյ առանց վիճաբանութիւն-
ի:

ԻՎԱՋՄՈՒՆ: Դէվէտ ժամանեց Վրեդէֆօրտ,
կենտրօնացրած բանակը եւ դիմեց իր

յին, թէ լուսպիսի բարի կօխմասներ կարող են
լինել բէրները:

ԼՕՆԴՈՆ: Կիտչենէր հազորդում է Պրէտօ-
րիայից. Կօմիսարները հազորդում են զանազան
շշաներից, թէ երէկ զինաթափ եղան 1,154
մարդիկ. Զինաթափ լինելուց յետոյ կօմիսար-
ները զիմում էին բօէներին մի քանի խօսքե-
րով, որից յետոյ բօէները «Երրակ» ուրա էին
կանչում ի պատի թագաւորի երեւում են
ամենալավ. յարաբերութիւններ. ոչ մի տեղ
դժուարութիւններ չեն:

Կ. ՊՈՂԻՄ: Պատրիարքին բէրաթ արկեց, ո-
րով Ֆիլիպիանը ճանաչվում է Ռւսկիքի միա-
րոպօհիտ:

ԼԻԼՅՈՒՆ: Երէկ խաղաղութեան գաղափարի
աշխ ընկող կողմանիներին եւ հիմնարքի որ-
դու ներկայութեամբ կայացաւ Բիլիսի հիմնած
պատրիարքի եւ խաղաղութեամբ թանգարանի
օրնութիւնը:

ՊԱՐԻԶ: Լրագինների խօսքով, որ մինհստ-
րութեան պրօքամը հետեւեալ հիմքերի վրա է
դրված.—միարանութիւններին վերաբերեալ մա-
րդուի օրէնքի վերացումն դաստութեան ազա-
տութեան մասին, ընկերացութիւններին վե-
րաբերեալ օրէնքի անցկացնելը, երկամեայ զին-
ուրաքառութիւն մտցնելը, պետական մի քանի
երկաթուղիների յան գնումն եւ հարկային բէ-
ֆորմի իրագործումը:

ՊԱՐԻԶ: Թագուհի Կայսրուհի Ալէքսանդրա
Ֆէօդորօվնայի ճնշեան օրվայ առվածով, ուս-
տաց եկեղեցու ժամանացութեանը ներկայ էին
հանրապետութեան նախագահին եւ արտաքին
գործերի մինհստրի ներկայացուցիչները եւ
դեսպանութեան անդամները:

26 մայիսի

ՊԱՐԻԶ: Նոր կառավարութիւնը դիտաւորու-
թիւն ունի շարունակել հանրապետութեան
պաշտպանութեան քաղաքականութիւնը եւ
խանգարել կօպիցիայի մեքենայութիւնները,
որը աշխատում էր յան կանչեցնել զօրքը
պարտաւորութիւններից եւ գործում էր ձեռք
ձեռքի տուած իր պարագը մոռացած հոգեւո-
րականութեան մի մասի հետ:

ԲԵՐԼԻՆ: Ծյջստատը միաձան ընդունեց
ելզաս-Լուստարինգիայում դիկտատուրային վե-
րաբերեալ յօդուածները վերացնելու առաջար-
կութիւնը:

ՎԻՀՆԱՆ: Բօդարական իշխանը ճանապար-
հնկաւ Պետերութիւնը:

ՊԵՏԵՐՈՒԹԻՒՆ: Մեծ իշխանուհի ելէնա Վա-
դիմիրօվնայի 25-ին Վարշավյայի երկա-
թուղով ճանապարհ ընկաւ արտասահման:

26 մայիսի

ՕԴԵՍԱ: Երկաթուղիական բժիշկների համա-
ժողովը վակից. 41 բժիշկներ ճանապարհ ըն-
ները տեսներու համար:

ՊԵԿԻՆ: Այրի Կայսրուհին ընդունեց այսօ-
ր մեծ իշխան կիրիլլ Վարդիմրօվին, իսկ յե-
տոյ կայսրը փոխայցերութիւն արեց պալատի
ընկաւ Պետերութիւնը:

ՊԵՏԵՐՈՒԹԻՒՆ: Մեծ իշխանուհի ելէնա Վա-

դիմիրօվնայի 25-ին Վարշավյայի երկա-

թուղով ճանապարհ ընկաւ արտասահման:

26 մայիսի

ՊԵԿԻՆ: Երկաթուղիական զօրանոցում աեղի ու-
նեցաւ մահաց մի դէպէ խօսքայից:

ՀԻՒՇԻՄ: Մինհստր Պրինչտարի յայտնած այն
կարծիքի պատճառով, թէ գաղթականական
յանձնաժողովը ամօթափ կերպով վարվեց, այ-
սօր նրա եւ յանձնաժողովի զեկուցանող Ֆրա-
կէտտիի միջն պէտք է տեղի ունենայ մենա-
մարտ սրբով:

ՊԱՐԻԶ: Աւրագ ճաղատ լեռան սարսափերի
արտավիճումն էր. Ֆօրմ-դէ-Մրան չորս ժամ
մթութեան մէջ էր գոնչում. մեծ տարածու-
թիւն ծածկած է տաք մոխով. Կորել են նա-
ւալական ձկնորսներով:

ՊԱՐԻԶ: Պատամաւորների ժողովը ընտրեց
փոխական էտէին Ֆօրմն, Մօրիսին, Տրու-
լիոն եւ Գիլիէնին:

27 մայիսի

ՔԻՇԻՆԵՎ: (Յատուկ թէրթակցից): Անցնելով
արեւմտեան, հիւսիսային եւ կենտրոնական
Ռուսաստանի ընդարձակ շրջանով, նոյնպէս
Նօվօրուսայի մի մասով, հաղորդում եմ սպաս-
վող հունձի պատկերը. Վազուց առիթ չէ ե-
ղել տեսներու ցորենին եւ խոտ արդափի լա-
րեր հինգ հազար վերաստառութեան վա-
հնդանուռ պատկերը. միթարական է:

ՐԵՎԵՆ: Հաղորդակցութեան ճանապարհների
մինհստր ճանապարհ ընկաւ Պետերութիւնը:

27 մայիսի

ՔԻՇԻՆԵՎ: (Յատուկ թէրթակցից): Անցնելով
արեւմտեան, հիւսիսային եւ կենտրոնական
Ռուսաստանի ընդարձակ շրջանով, նոյնպէս
Նօվօրուսայի մի մասով, հաղորդում եմ սպաս-
վող հունձի պատկերը. Վազուց առիթ չէ ե-
ղել տեսներու ցորենին եւ խոտ արդափի լա-
րեր հինգ հազար վերաստառութեան վա-
հնդանուռ պատկերը. միթարական է:

ՐԵՎԵՆ: Հաղորդակցութեան ճանապարհների
մինհստր ճանապարհ ընկաւ Պետերութիւնը:

ԽՄԱԳԻՐ: Ալէքսանդր ԲԱԼԱՆԹԱՄ
Համարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏՐԹՐԱՆԵԱՆ
ԽՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱՂԵԱՆ

ՅՈՒՍՈՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բ Ժ Ի Շ Կ

Կարապետ Աղաջանեանց

Հաղուսում է ջղային (Ելքարարութեան) և
ներքին հրանդութեան ժամանակուն ժամանակուն
(Կյուսօւայ աղաջանակուն աղաջանակուն)

1—5

ՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ- ԹԵԱԿ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

յայտնելով, որ մայիսի 26-ին նշանակած ընդ-
հանուր ժողովը չը կայացաւ. հրամակում է ըն-
կերութեան անդամներին նոր ընդհանուր ժո-
ղովի ընդունութիւն:

1) Հնկերութեան իսկական եւ նպաստող ան-
դամների ընդունութիւն:

2) Ինչպէտուրական յանձնաժողովի ընդ-
ութեան:

3) Վարչութեան զեկուցում վարչութեան ան-
դամների հերթական պաշտօնաթողութեան մա-
սման:

4) Հնկթացիկ գործեր:

1—3

Լ ո յ ս տ ե ս ա ս ւ
ՑԱՐՈՒԹԵԱԿ Ե Ս Ա Յ Ա Ն

ԽՈՐՏԱԿՎԱԾ Ս Ա Ր Ա Ր

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Դ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Հ Ա Ր Ա Վ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ե Ր Ա Վ Ա Ր